

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Jozefa Milučkého, v právnej veci navrhovateľky: **M. D.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene**, za účasti: **Slovenský pozemkový fond, regionálny odbor Zvolen**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 2004/2617/R 140-6 zo dňa 18. júna 2008, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25 Sp 87/2008-16 zo dňa 27. februára 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25 Sp 87/2008-16 zo dňa 27. februára 2009 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdil rozhodnutie odporcu č. 2004/2617/R 140-6 zo dňa 18. júna 2008, ktorým správny orgán rozhodol tak, že oprávnená osoba M. D., rod. K. podľa § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 503/2003 Z.z. spĺňa podmienku uvedenú v § 3 ods. 1 písm. o) tohto zákona na priznanie práva na náhradu za pozemky vedené pôvodne v pozemkovej knihe kat. úz. K., v pkn. vložke X., a to parc. č. X. v spoluvlastníckom podiele ½ a parc. č. X. v 1/1. Zároveň rozhodol, že oprávnenej osobe nemožno navrátiť vlastníctvo k uvedeným pozemkom pre zákonné prekážky uvedené v § 6 ods. 1 písm. a), nakoľko pozemok je

vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby, okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z.), a § 6 ods. 1 písm. d) tohto zákona, nakoľko predmetné pozemky boli po prevode vlastníctva štátu zastavané. Zároveň správny orgán rozhodol, že oprávnená osoba M. D. získa do vlastníctva iné pozemky alebo finančnú náhradu za nehnuteľnosti uvedené v bode 1 výrokovej časti správneho rozhodnutia. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu v Banskej Bystrici vyplýva, že správny orgán v reštitučnom konaní správne vyhodnotil skutočnosť, že spoluvlastnícky podiel (½) právneho predchodcu navrhovateľky O. U. z pozemkov z pozemno-knižnej zápisnice č. 59 nemožno navrátiť v reštitučnom konaní, pretože O. U. celý svoj spoluvlastnícky podiel na predmetnej časti pkn. parc. č. X. previedol do vlastníctva štátu na základe kúpnej zmluvy zo dňa 26.11.1969 a zo dňa 10.04.1974 a poukázal na to, že obe kúpne zmluvy boli spochybňované navrhovateľkou z toho dôvodu, že neboli podpísané aj manželkou O. U., a to A. U., rod. M., ktorá bola spoluvlastníčkou pozemkov taktiež v ½, ktorá skutočnosť podľa názoru navrhovateľky mala za následok neplatnosť kúpnych zmlúv dotýkajúcich sa aj spoluvlastníckeho podielu O. U. Taktiež podľa názoru krajského súdu iba zo skutočnosti, že zmluva nebola podpísaná druhým podielovým spoluvlastníkom, nemožno vyvodiť, že zmluva by bola neplatná ako celok, pokiaľ bola podpísaná iba jedným z podielových spoluvlastníkov, a preto podľa krajského súdu boli zmluvy v časti dotýkajúcej sa tohto spoluvlastníctva platné, pokiaľ nenastali ďalšie skutočnosti, ktoré by spôsobili ich neplatnosť. Preto iba z dôvodov nepodpísania zmluvy spoluvlastníčkou A. U., ako to tvrdila navrhovateľka, nemohlo dôjsť podľa názoru súdu k neplatnosti celej zmluvy. Dôvodmi neplatnosti sa však prvostupňový súd v tomto reštitučnom konaní ani nemusel zaoberať, pretože predmetný reštitučný zákon v § 3 ods. 1 nepozná ako dôvod pre navrátenie vlastníctva „neplatnosť kúpnej zmluvy“, a v prípade oboch kúpnych zmlúv bol podľa názoru krajského súdu v časti ½ (spoluvlastnícky podiel O. U.) právny dôvod prevodu vlastníctva pozemkov na štát, avšak v prípade ½, a to spoluvlastníckeho podielu A. U., rod. M., podľa názoru prvostupňového súdu právny dôvod neexistoval. Taktiež nebol právny dôvod ani u pozemkov pkn. č. X a pkn. X, ktoré boli vyvlastnené v podiele ½ aj voči v čase vyvlastnenia už nežijúcej spoluvlastníčke A. U. a pokiaľ došlo predmetným vyvlastňovacím rozhodnutím ONV Zvolen č. 819/330/1969 zo dňa 29.09.1969 k vyvlastneniu druhej polovice spoluvlastníka O. U., tak v tejto časti už existoval právny dôvod na prechod pozemku do vlastníctva štátu. V súvislosti s nevrátením parcely pkn. č. X. z pkn. vložky č. X. o výmere 154m² do vlastníctva navrhovateľky in natura (došlo k priznaniu náhrady v celosti) z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že taktiež sa prvostupňový súd stotožnil s rozhodnutím správneho orgánu v tejto časti, pretože pozemok je v zmysle vyjadrenia obce K. zo dňa 31.07.2008 zastavaný ako areál kultúrneho domu (budova, spevnené plochy, chodníky), čo je prekážkou pre navrátenie vlastníctva podľa § 6 ods. 1 písm. d)

reštitučného zákona a taktiež pozemok je vedený vo vlastníctve právnickej osoby (obec K.) na liste vlastníctva, čo je taktiež prekážkou navrátenia vlastníctva podľa § 6 ods. 1 písm. a) reštitučného zákona. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu taktiež vyplýva, čo sa týka pozemkov z pkn. vložky 59, ktoré prešli bez právneho dôvodu na štát (½ A. U.), že tieto boli taktiež v čase rozhodovania vedené na listoch vlastníctva vo vlastníctve fyzickej osoby a právnických osôb, a preto ani v tejto časti nebolo možné navrátiť pozemky in natura, ktorú skutočnosť navrhovateľka v odvolaní však nenamietala.

Proti rozsudku krajského súdu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka a z hľadiska obsahu odvolania žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako nezákonný zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Poukázala na to, že k prevodu a prechodu nehnuteľností na štát došlo na základe kúpnopredajných zmlúv a vyvlastňovacieho rozhodnutia s nežijúcou osobou, došlo i k prevzatiu nehnuteľností bez právneho dôvodu a preto žiadala navrhovateľka ich navrátenie v celosti, resp. náhradu v celosti v 1/1.

Odporca sa písomne ku odvolaniu navrhovateľky proti rozsudku krajského súdu vyjadril a poukázal na svoje písomné stanovisko, vyjadrené v liste zo dňa 11.08.2008.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 v spojení s § 214 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 24. februára 2010 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Reštitučný zákon č. 503/2003 Z. z. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spoločne s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo

v rozhodnom období stanovenom v tomto zákone vo vzťahu k zakotvenému okruhu subjektov a zákonom stanovenom okruhu reštitučných titulov.

Zákon č. 503/2003 Z.z. v § 1 upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu (zákon č. 229/1991 Zb. a § 37 až 39 zákona SNR č. 330/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria:

- a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,
- b) lesný pôdny fond.

Kto je oprávnenou osobou je zakotvené v ustanovení § 2 zákona č. 503/2003 Z.z.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodné obdobie“) spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Z administratívneho spisu ako i z obsahu spisového materiálu krajského súdu vyplýva, že medzi účastníkmi konania je nesporné, že v rozhodnom období prešli na čsl. štát predmetné nehnuteľnosti uvedené v kúpnych zmluvách zo dňa 26.11.1969 a zo dňa 10.04.1974 a taktiež, že došlo k prechodu nehnuteľností na čsl. štát na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia ONV Zvolen č. 819/330/1969 zo dňa 29.09.1969.

Taktiež podľa právneho názoru odvolacieho súdu bolo rozhodujúcou skutočnosťou i v odvolacom konaní posúdiť, či na základe tvrdení navrhovateľky boli obe predmetné kúpne zmluvy absolútne neplatné a taktiež, či vyvlastňovacie konanie v zmysle rozhodnutia bývalého ONV Zvolen bolo nezákonné a že taktiež nemohlo dôjsť ani z časti k prechodu predmetných nehnuteľností potom na čsl. štát, keďže podľa tvrdení reštituentky spoluvlastníčka A. U., rod. M., v čase prevodu (kúpnej zmluvy), resp. v čase prechodu (vyvlastňovacie rozhodnutie ONV Zvolen) bola už zomrelá.

V danom prípade sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že navrhovateľke ako oprávnenej osobe nebolo možné priznať vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam vo vyššom rozsahu v 1/1, resp. priznať právo na náhradu vo vyššom rozsahu, taktiež v 1/1, a to z toho dôvodu, že správne prvostupňový súd poukázal na to, že predmetné kúpne zmluvy, resp. vyvlastňovacie rozhodnutie bývalého ONV Zvolen neboli absolútne neplatnými právnymi úkonmi, resp. absolútne neplatným rozhodnutím, a preto ani podľa názoru odvolacieho súdu

nie je možné stotožniť sa s názorom, na ktorý poukazuje reštituentka, pretože takýto právny názor nemá oporu jednak v príslušných ustanoveniach zákona č. 503/2003 Z.z. ako i v príslušných ustanoveniach Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení platnom v čase prevodu predmetných nehnuteľností na čsl. štát (predmetné kúpne zmluvy), ako i v čase prechodu predmetných nehnuteľností na čsl. štát (vyvlastňovacie rozhodnutie bývalého ONV Zvolen zo dňa 29.09.1969).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je potrebné zdôrazniť, že pri prijímaní reštitučných zákonov bol si zákonodarca vedomý, že nie je možné odstrániť a napraviť všetky krivdy, ku ktorým došlo v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, a preto námietky navrhovateľky, že rozhodnutie krajského súdu ako i rozhodnutie správneho orgánu je nezákonné, nemožno považovať za právne relevantné.

Taktiež pre úplnosť veci odvolací súd pre poučenie navrhovateľky uvádza, že práve bol to správny orgán ako i krajský súd, keď zohľadnili maximálne príslušné krivdy z rozhodného obdobia v danom prípade. Je potrebné v tejto súvislosti zdôrazniť, že správne poukazuje krajský súd na tú skutočnosť, že ako jeden z reštitučných titulov nepozná reštitučný zákon č. 503/2003 Z.z. neplatnosť kúpnej zmluvy, a preto napr. nebránilo nič krajskému súdu zaujať i iný právny názor, a to striktnější, pretože nič nebránilo právnym nástupcom po pôvodnej spoluvlastníčke A. U., rod. M., domáhať sa svojich práv v občianskoprávnom konaní, kde by boli namietali relatívnu neplatnosť príslušných právnych úkonov v zmysle ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka, a to v zákonom stanovenej lehote. Takýmto spôsobom právni nástupcovia po nebohej A. U., rod. M. zrejme nepostupovali, a preto pokiaľ krajský súd postupoval spôsobom, ktorý mu vytýka navrhovateľka, tak je potrebné rozhodne povedať, že zákon v neprospech navrhovateľky ako reštituentky porušený nebol a krajský súd ako i odporca svojim postupom podľa právneho názoru odvolacieho súdu maximálne zmiernili príslušné krivdy z rozhodného obdobia.

Taktiež je potrebné dať za pravdu krajskému súdu pokiaľ poukazuje v dôvodoch svojho rozhodnutia na existenciu zákonných prekážok, pre ktoré nie je možné predmetné pozemkové nehnuteľnosti vydať, resp. priznať vlastníčke právo reštituentke. Z administratívneho spisu ako i ďalších listinných dôkazných prostriedkov vyplýva, že tieto zákonné prekážky skutočne existujú a preto postup správneho orgánu, keď rozhodol o priznaní náhrady, je potrebné považovať za súladný so zákonom.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súladný so zákonom potvrdil podľa § 219 ods. 1 a § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.

Navrhovateľka v odvolacom konaní úspech nemala, odporcovi ako i Slovenskému pozemkovému fondu trovy v odvolacom konaní nevznikli, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že tieto účastníkom odvolacieho konania nepriznal (§ 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p.).

P o u ě n í e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 24. februára 2010

JUDr. Elena Kováčová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová